«ԵՎՐՈԹԵՐՄ»
ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԵՎ ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2023 թ.

PROGRESS AUDIT

ԵՐԵՎԱՆ 2024

Բովանդակություն

	էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3-5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՈՒԴԻՏՈՐՆԵՐԻ և
ՓՈՐՁԱԳԵՏ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱԼԱՏ
ՀԳԳՀ # 1 20 0333

«ՊՐՈԳՐԵՍ-ԱՈՒԴԻՏ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 26/3

Անկախ Աուդիտորի Եզրակացություն

«Եվրոթերմ» ՓԲԸ
Բաժնետերերին

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «Եվրոթերմ» Փակ Բաժնետիրական Ընկերության (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում՝ այդ հաշվետվությունները ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով արժանահավատ են և տալիս են ճշմարիտ ու իրական պատկերը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական վիճակի, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների Միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրքի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի՝ ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք զերծ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:
Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, անընդհատ գործելուն առնչվող հարցերը բացահայտելու, ինչպես նաև գործունեության անընդհատության ենթադրության վրա հիմնված հաշվառում վարելու համար, քանի դեռ ղեկավարությունը չի նախատեսում լուծարել Ընկերությունը կամ դադարեցնել դրա գործունեությունը կամ չունի իրատեսական այլընտրանք, բացի նշվածները:
Կառավարման օղակներում ներգրավված անձինք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիքներ՝ խարդախությունների կամ սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել աուդիտորի եզրակացություն, որը կներառի մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր աստիճանի հավաստիացում է, սակայն այն երաշխիք չի հանդիսանում, որ ԱՄՍ համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այդպիսիք կան: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե ակնկալվում է, որ դրանք առանձին-առանձին կամ միասին վերցրած կարող են ազդել այդ ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ դրանց հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:
ԱՄՍ-ների համապատասխան իրականացվող աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն ամբողջ աուդիտի ընթացքում: Բացի այդ, մենք՝

- Բացահայտում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին ուղղված աուդիտորական ընթացակարգեր և ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության արդյունք հանդիսացող էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, փաստաթղթերի կեղծում, միտումնավոր բացթողումներ, կեղծ հայտարարությունների տրամադրում կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Պատկերացում ենք կազմում աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության վերաբերյալ, որպեսզի մշակենք համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- Գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճությունը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների հիման վրա հետևություն ենք անում, թե արդյոք առկա է իրադարձությունների կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Ընկերության անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք գալիս ենք եզրահանգման, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ եթե նման բացահայտումները պատշաճ կերպով ներկայացված չեն, մենք պետք է ձևափոխենք կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա իրադարձությունները կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ Ընկերությունը կորցնի իր անընդհատ գործելու կարողությունը:
- Գնահատում ենք ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, կառուցվածքը, և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այն ձևով, որն ապահովում է ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հետ աուդիտի պլանավորած շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված էական թերացումների վերաբերյալ, որոնք ներառում են աուդիտի ընթացքում մեր կողմից բացահայտված ներքին վերահսկողության կարևոր թերությունները:

14 Մայիսի 2024թ.

Ռուզաննա Արզումանյան
Գլխավոր տնօրեն

Քրիստինե Գրիգորյան
Խմբի ղեկավար-Աուդիտոր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

31 դեկտեմբերի 2023թ.

(հազար դրամ)

	Ծանոթագրություն	*31 դեկտեմբեր 2023*	*31 դեկտեմբեր 2022*
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	4	4,268,852	4,201,491
Ոչ նյութական ակտիվներ	5	13,022	11,188
Բերքատու բույսեր	6	825,959	864,847
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	8	52,985	30,379
		5,160,818	*5,107,905*
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	9	1,135,746	1,157,846
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	10	874,464	879,773
Այլ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	10	-	5,958
Դրամական միջոցներ	11	13,447	107,586
		2,023,657	*2,151,163*
Ընդամենը ակտիվներ		**7,184,475**	**7,259,068**
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	12	525,050	525,050
Վերագնահատումից տարբերություններ	13	1,689,413	1,689,413
Սեփական կապիտալի այլ տարրեր		2,881	5,185
Կուտակված շահույթ		2,253,012	2,133,834
		4,470,356	*4,353,482*
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր, փոխառություններ և պարտատոմսեր	14	1,771,692	1,877,122
Ֆինանսական վարձակալություն	14	41,899	22,519
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	7	385,363	361,442
		2,198,954	*2,261,083*
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Կարճաժամկետ վարկեր և փոխառություններ	14	299,699	405,858
Ֆինանսական վարձակալություն	14	530	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15	191,926	238,645
Շահութահարկի գծով պարտավորություն		23,010	-
		515,165	*644,503*
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		**7,184,475**	**7,259,068**

Վահե Ղազարյան
Գլխավոր տնօրեն

Լյուդմիլա Սարգսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Վավերացման ամսաթիվ 14/05/2024թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 46-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ

	Ծանոթ.	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հասույթ	16	1,934,310	1,837,460
Վաճառքի ինքնարժեք	17	(1,315,597)	(1,228,478)
Համախառն շահույթ (վնաս)		*618,713*	*608,982*
Այլ եկամուտ	18	221,692	252,243
Հավաքված բերքի իրական արժեք		62,249	68,734
Այգիների մշակման և պահպանման ծախսեր	19	(165,005)	(144,371)
Իրացման ծախսեր	20	(209,396)	(183,758)
Վարչական ծախսեր	21	(104,404)	(107,205)
Այլ ծախսեր	22	(97,963)	(136,419)
Գործառնական գործունեությունից շահույթ(վնաս)		*325,886*	*358,206*
Ֆինանսական հոդվածներ	23	(45,082)	(12,811)
Այլ ոչ գործառնական օգուտ/վնաս	24	(114,205)	381,897
Շահույթը (վնասը) մինչև հարկերը		*166,599*	*727,292*
Շահութահարկի գծով (ծախս) փոխհատուցում	25	(47,437)	(7,929)
Տարվա զուտ արդյունք		119,162	719,363
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		119,162	664,630

Վահե Ղազարյան
Գլխավոր տնօրեն

Լյուդմիլա Սարգսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 46-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

	Բաժնետիրական կապիտալ	Վերագնահատումից տարբերություններ	Կուտակված շահույթ/ (վնաս)	Սեփական կապիտալի այլ տարրեր	Ընդամենը սեփական կապիտալ
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	525,050	1,689,413	1,414,471	5,729	3,634,663
Ճշգրտում	-	-	-	-	-
Շահաբաժիններ	-	-	-		
Տարվա շահույթ	-	-	719,363	-	719,363
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	(544)	(544)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	719,363	(544)	718,819
2022 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	525,050	1,689,413	2,133,834	5,185	4,353,482
Ճշգրտում	-	-	16	-	16
Շահաբաժիններ	-	-	-	-	-
Տարվա շահույթ	-	-	119,162	-	119,162
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	(2,304)	(2,304)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	119,162	(2,304)	116,858
2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	525,050	1,689,413	2,253,012	2,881	4,470,356

Վահե Ղազարյան
Գլխավոր տնօրեն

Լյուդմիլա Սարգսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 46-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր		
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառ. իրացումից	1,956,679	1,931,685
Գործառնական այլ գործունեությունից	160,460	180,460
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	2,117,139	2,112,145
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր		
Գնումների գծով	(1,323,003)	(1,391,454)
Վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից	(329,034)	(321,904)
Վճարումներ բյուջե և սոց. վճարումների գծով	(230,098)	(120,501)
Գործառնական այլ գործունեությունից ելքեր	(7,406)	(20,258)
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	1,889,541	1,854,117
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	*227,598*	*258,028*
Ներդրումային գործունեությունից մուտքեր		
Ֆինանսական ակտիվներով գործառնություններից	-	8,219
Շահաբաժինների և տոկոսների ստացումից		
Ընդամենը ներդրումային գործունեությունից մուտքեր	-	8,219
Ներդրումային գործունեությունից ելքեր		
Ոչ ընթացիկ նյութական և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերման գծով	11,283	
Փոխառությունների տրամադրումից	8,886	-
Ընդամենը ներդրումային գործունեությունից ելքեր	20,169	-
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	*(20,169)*	*8,219*
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր		
Ստացված վարկերից և փոխառություններից	1,160,231	1,558,820
Ֆինանսական այլ գործունեությունից մուտքեր	8,051	-
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից մուտքեր	1,168,282	1,558,820
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր		
Ստացված վարկերի և փոխառությունների մարումից	(1,442,689)	(1,724,250)
Վճարված շահաբաժիններ և տոկոսներ	(86)	(182)
Ֆինանսական այլ գործունեությունից ելքեր	(48,958)	(8,485)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ելքեր	(1,491,733)	(1,732,917)
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	*(323,451)*	*(174,097)*
Ընդամենը դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	(116,022)	92,150
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ	21,883	8,550
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	107,586	6,886
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	13,447	107,586

Վահե Ղազարյան
Գլխավոր տնօրեն

Լյուդմիլա Սարգսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 46-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

«Եվրոթերմ» ՓԲԸ
2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա վերաբերյալ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Եվրոթերմ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն) ստեղծվել է 1998թ. հունիսի 25-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Վկայականի գրանցման թիվն է՝ 286.110.03236, վկայականի համարն է 01Ա041738, ՀՎՀՀ՝ 02541434: Ընկերության գործունեության հիմնական բնագավառներն են՝ հյութերի և սննդի արտադրություն, որը ներառում է բնական հյութերի, նեկտարների, խմիչքների և կոնցենտրատների արտադրություն և պահածոյացված բանջարեղենի և մրգերի արտադրություն, ջեռուցման համակարգերի ներկրում, կոմպլեկտավորում և տեղադրում և բեռնափոխադրման ծառայությունների մատուցում:

Սննդամթերքի ողջ արտադրանքն արտադրվում և վաճառվում է Նոյան ապրանքանիշի ներքո, իսկ ջեռուցման համակարգի արտադրությունը և ծառայությունները մատուցվում են Եվրոթերմ ապրանքանիշի ներքո:

Ընկերությունն ունի գյուղատնտեսական նպատակով օգտագործվող հողատարածքներ՝ մրգատու ծառերով: Ընկերությունն ունի տարբեր մրգատու այգիներ, որտեղ առկա են ծիրանենի, դեղձենի, խնձորենի, ընկուզենի, նշենի, սպիտակ կեռասենի և խաղող: Ծառերից ստացված բերքը հիմնականում օգտագործվում է հյութերի և սննդի արտադրության մեջ, իսկ մնացած մասը վաճառվում է երրորդ կողմերին: Ընկերությունն ունի արտադրատեխնոլոգիական լիարժեք ցիկլ, այսինքն՝ մրգի ստացումից և մշակումից, մինչև փաթեթավորում: Ընկերության գյուղատնտեսական նպատակով օգտագործվող հողերը գտնվում են Արմավիրի մարզի Վանանդ գյուղում՝ մոտավորապես 193 հա և Արգինա գյուղում՝ 359 հա:

Ընկերության արտադրանքը վաճառվում է Հայաստանի շուկայում և արտահանվում է Ռուսաստանի Դաշնություն, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ և այլ երկրներ:
Ծառայությունները մատուցվում են Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերության վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Էդիկ Ղազարյանը, որին պատկանում է բաժնետոմսերի 95.23%: Բաժնետոմսերի մնացած 4.77% պատկանում է տկն. Ռիփսիմե Կաուկչյանին:

Ընկերության կողմից իրականացվող գործունեության տեսակներից՝ ըստ ՀՀ օրենսդրության լիցենզավորման են ենթակա՝

Լիցենզիա N 14918-01՝ Շինարարության իրականացում՝ բնակելի, հասարակական և արտադրական ոլորտի;
Լիցենզիա N 14918-03՝ Շինարարության իրականացում՝ հիդրոտեխնիկական ոլորտի;
Լիցենզիա N 14918-04՝ Շինարարության իրականացում՝ էներգետիկ ոլորտի:

Լիցենզիա N 14919-01՝ Քաղաքաշինական փաստաթղթերի մշակում և փորձաքննություն՝ բնակելի, հասարակական և արտադրական ոլորտի;
Լիցենզիա N 14919-03՝ Քաղաքաշինական փաստաթղթերի մշակում և փորձաքննություն՝ հիդրոտեխնիկական ոլորտի;
Լիցենզիա N 14919-04՝ Քաղաքաշինական փաստաթղթերի մշակում և փորձաքննություն՝ էներգետիկ ոլորտի:
Տրամադրված քաղաքաշինության նախարարության կողմից 21.07.2011թ.
Գործողության ժամկետը՝ Անժամկետ:

2023թ. աշխատակիցների միջին թվաքանակը կազմել է 180 մարդ (2022թ.՝ 159 մարդ):

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Ամիրյան փողոց 15ա: Ընկերության գործունեության հասցեներն են՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Քոչինյան փողոց 5, ինչպես նաև Արմավիրի մարզ, Վանանդ գյուղ:

2. Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից:

2.2 Ճանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են պատմական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին չափվում են իրական արժեքով: Որոշ հիմնական միջոցներ հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով:

2.3 Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույն կերպով է արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական էությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ ղեկավարության համոզմամբ այս արժույթով ներկայացված տեղեկատվությունն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է հազար միավորի ճշտությամբ:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ի համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրությունները և գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 26-ում:

2.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Թողարկված, բայց դեռ ուժի մեջ չմտած ստանդարտներ և փոփոխություններ ՖՀՄՍ-ներում առ 31/12/2023թ.

ՀՀՄՍ1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը. Պարտավորությունների դասակարգումը

ՀՀՄՍ 1-ում կատարվել է փոփոխություն, ըստ որի եթե կազմակերպությունը իրավունք ունի երկարաձգել պարտավորության մարումը հաշվետու ամսաթվից հետո նվազագույնը 12 ամիս, ապա այն դասակարգվում է որպես ոչ ընթացիկ՝ անկախ այդ իրավունքն օգտագործելու մտադրությունից:

Կատարվել է նաև հետագա պարզաբանում այն մասին, որ եթե պարտավորության մարման ժամկետը կախված է կազմակերպության կողմից որևէ կովենանտների բավարարելու փաստից, ապա պարտավորության դասակարգման նպատակով հաշվի են առնվում միայն այն կովենանտները, որոնց կազմակերպությունը պետք է բավարարեր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Անհրաժեշտ է նաև կատարել կովենանտների վերաբերյալ ռիսկերի գծով բացահայտումներ:

ՀՀՄՍ 1-ի այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2024թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ16 *Վարձակալություն. Վարձակալության պարտավորություն, որն առաջանում է հետադարձ վարձակալությամբ վաճառքից*

ՖՀՄՍ 16-ում կատարված խմբագրումը պահանջում է, որ վաճառող-վարձակալը վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ գործարքում պարտավորությունը հաշվառի այնպես, որ չճանաչվի որևէ օգուտ կամ վնաս վաճառող-վարձակալի կողմից պահվող օգտագործման իրավունքի գծով

Այնուամենայնիվ, վաճառող-վարձակալը կարող է շահույթում կամ վնասում ճանաչել վարձակալության մասնակի կամ ամբողջական դադարեցման գծով օգուտը կամ վնասը:

ՖՀՄՍ 16-ի այս փոփոխությունը ուժի մեջ են մտնում 2024թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ21 "Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները" - Փոխարկելիության բացակայությունը

ՀՀՄՍ 21-ում կատարված այս լրացմամբ հստակեցվում է որ արժույթը համարվում է փոխարկելի, երբ կազմակերպությունն ի վիճակի է փոխարկել տվյալ արժույթը այլ արժույթի հետ շուկաներում կամ այլ փոխարկման մեխանիզմով, որն առաջացնում է իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքներ և պարտականություններ՝ առանց անհարկի ուշացումների, և կարող է փոխարկել նշանակալի չափով գումարներ:

Երբ արժույթը փոխարկելի չէ, կազմակերպությունը պետք է գնահատի սփոթ փոխարժեքը որպես փոխարժեք, որը կիրառելի կլիներ շուկայի մասնակիցների միջև սովորական փոխանակման գործարքում, և որը ճշմարտորեն արտացոլում է տնտեսական պայմանները: Պահանջվում են նաև համապատասխան բացահայտումներ:

ՀՀՄՍ 21-ի այս փոփոխությունը ուժի մեջ են մտնում 2025թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ7 "Հաշվետվություն դրամական հոսքերի մասին" և ՖՀՄՍ7 "Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ" - Մատակարարին ֆինանսավորման համաձայնություններ

ՀՀՄՍ 7-ում կատարված խմբագրումը պահանջում է բացահայտել պատշաճ տեղեկատվություն մատակարարին ֆինանսավորման համաձայնությունների (երբ ֆինանսավորող միավորը վճարում է/պետք է վճարի մատակարարին ավելի շուտ – հակադարձ ֆակտորինգ) վերաբերյալ, որը ներկայացնում այդ համաձայնությունների ազդեցությունը կազմակերպության պարտավորությունների և դրամական հոսքերի վրա:

ՖՀՄՍ 7-ում կատարված խմբագրումը պահանջում է բացահայտել մատկարարին ֆինանսավորման համաձայնությունների ազդեցությունը իրացվելիության ռիսկի քանակական բացահայտումների վրա:
ՀՀՄՍ 7-ի և ՖՀՄՍ 7-ի այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2024թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

2.6 Նախորդ տարիների սխալների ուղղում

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներառյալ նախորդ ժամանակաշրջանների համադրելի տեղեկատվությունը, ներկայացվում են այնպես, իբր էական սխալներն ուղղվել են այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք կատարվել են: Հետևաբար, ներկայացված յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանին վերաբերող ուղղման գումարը ներառվում է այդ հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մեջ: Ներկայացված ժամանակաշրջաններից ամենավաղ ժամանակաշրջանի կուտակված արդյունքների սկզբնական մնացորդը կարգավորվում է ճշգրտումների այն գումարով, որը վերաբերում է այն ժամանակաշրջաններին, որոնք նախորդում են վերջին ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների համադրելի տեղեկատվության մեջ ներգրավված ժամանակաշրջաններին: Նախորդող ժամանակաշրջանների վերաբերյալ ներկայացված որևէ այլ տեղեկատվություն նույնպես վերաներկայացվում է:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Ընդհանուր դրույթներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մոտեցումները կիրառվել են ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են, բայց դեռևս ուժի մեջ չեն մտել և վաղաժամ չեն ընդունվել Ընկերության կողմից, ներկայացված են ծանոթագրություն 2.5-ում:

Էական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մոտեցումները, որոնք կիրառվել են ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ներկայացված են ստորև:

3.2 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ՀՀՍՄ 1. *Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում* ստանդարտի համաձայն: Ընկերությունը որոշել է ներկայացնել համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին մեկ հաշվետվություն:

Կազմակերպությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը ներկայացնում է ակտիվներն ու պարտավորությունները ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասակարգմամբ: Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ծախսերը դասակարգվում են ըստ գործառույթի: Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ներկայացվում է ուղղակի մեթոդով, իսկ տոկոսների և շահաբաժինների գծով հոսքերը դասակարգվում են որպես ներդրումային գործունեությունից ներհոսքեր և ֆինանսավորման գործունեությունից արտահոսքեր:

3.3 Արտարժույթ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար ֆունկցիոնալ արժույթից տարբերվող այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի («ՀՀ ԿԲ») կողմից հրապարակված՝ արտարժութային շուկաներում արտարժույթի նկատմամբ հայկական դրամի միջին փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում է 404.79 ՀՀ դրամ, 1 Եվրոն կազմում է 447.90 ՀՀ դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում է 393.57 ՀՀ դրամ, 1 Եվրոն կազմում է 420.06 ՀՀ դրամ, 2022թ. հունվարի 01-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում է 480.14 ՀՀ դրամ, 1 Եվրոն կազմում է 542.61 ՀՀ դրամ): Իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն գործարքի օրվա դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով: Այն ոչ դրամային հոդվածները, որոնց սկզբնական արժեքը հաշվառվում է արտարժույթով, չեն վերահաշվարկվում:

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես շահույթ կամ վնաս:

Փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են դրամային հոդվածների մարման արդյունքում, կամ երբ Խմբի դրամային հոդվածները հաշվետվության մեջ ներկայացվում են մի փոխարժեքով, որը տարբերվում է տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում դրանց սկզբնական գրանցման կամ նախորդ ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցման փոխարժեքից, պետք է ճանաչվեն որպես եկամուտ կամ ծախս այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք առաջացել են:

Փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են դրամային հոդվածների մարման արդյունքում, կամ երբ Ընկերության դրամային հոդվածները հաշվետվության մեջ ներկայացվում են մի փոխարժեքով, որը տարբերվում է տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում դրանց սկզբնական գրանցման կամ նախորդ ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցման փոխարժեքից, պետք է ճանաչվեն որպես եկամուտ կամ ծախս այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք առաջացել են:

3.4 Հիմնական միջոցներ

Հողերը, շենքերը և սարքավորումները հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցի այլ հոդվածները սկզբնական ճանաչման պահին չափվում են սկզբնական արժեքով: Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, տրանսպորտային ծախսումները, ինչպես նաև ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ծախսումները: Գործարկման և նման նախաարտադրական ծախսումները հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում չեն ներառվում: Սեփական ուժերով կառուցվող հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը որոշվում է նույն սկզբունքներով, ինչ պաշարների ինքնարժեքը: Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, մինչև դրանց նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելը, հանդիսանում են անավարտ հիմնական միջոցներ և հաշվառվում են դրանց ինքնարժեքով:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրս գրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի ու ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես շահույթ կամ վնաս:

Հիմնական միջոցի առանձին հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները, որոնք հաշվառվում են որպես առանձին ակտիվ, կապիտալացվում են տեղադրվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ միասին:
Ճանաչման նշված սկզբունքի համաձայն՝ կազմակերպությունը գնահատում է իր հիմնական միջոցների գծով բոլոր ծախսումները դրանց կատարման պահին: Այս ծախսումները ներառում են հիմնական միջոցի միավորի կառուցման կամ ձեռքբերման սկզբնավորման ծախսումները և հետագայում կատարված ծախսումները՝ կապված դրա ավելացման, մի մասի փոխարինման կամ սպասարկման հետ:
Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում՝ որպես շահույթ կամ վնաս:

Հիմնական միջոցների մաշվածությունը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ ներառվում է այլ ակտիվի ինքնարժեքում՝ կիրառելով ուղիղ գծային մեթոդը, եթե մաշվածության հաշվարկման այլ մեթոդը չի ապահովում հիմնական միջոցի տնտեսական օգուտների նվազեցման ավելի արժանահավատ պատկերը:
Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր	20-40 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	5-15 տարի
Սարքավորումներ	5-36 տարի
Արտադրական գույք, գործիք.	1-10 տարի

Քանի որ հողի համար հնարավոր չի որոշել օգտակար ծառայության ժամկետ, ապա համապատասխան հաշվեկշռային արժեքը չի ամորտիզացվում:

3.5 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվները ներառում են հաշվապահական հաշվառման ծրագիր, արտոնագրեր և այլն:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիան ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ ներառվում է այլ ակտիվի ինքնարժեքում՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որը կազմում է 10 տարի համակարգչային ծրագրի, 5-10 տարի արտոնագրերի, ապրանքային նշանների, դիզայնի և 10 տարի այլ ոչ նյութական ակտիվների համար:

3.6 Կենսաբանական ակտիվներ

Կենսաբանական ակտիվը սկզբնական ճանաչման պահին և յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ չափվում է իրական արժեքով՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել:
Ընկերության կենսաբանական ակտիվներից ստացվող գյուղատնտեսական արտադրանքը չափվում է բերքահավաքի պահին իրական արժեքով՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Նման չափումը հանդիսանում է սկզբնական արժեք այն ամսաթվի դրությամբ, երբ կիրառվում է ՀՀՄՍ 2 «Պաշարներ» ստանդարտը կամ այլ համապատասխան ստանդարտ:
Օգուտները կամ վնասները, որոնք առաջանում են կենսաբանական ակտիվի վաճառքի հետ կապված ծախսումները՝ հանած իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվի վաճառքի հետ կապված ծախսումները՝ հանած իրական արժեքի փոփոխությունից, ներառվում են այն ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում, որում դրանք առաջացել են:
Բերքատու բույսեր
Բերքատու բույսերն այն կենսաբանական ակտիվներն են, որոնք բացառապես օգտագործվում են որոշակի ժամանակաշրջանների ընթացքում գյուղատնտեսական արտադրանք ստանալու նպատակով: Իրենց արտադրական կյանքի ավարտին դրանք սովորաբար ենթակա են դուրսգրման: Հասունանալուն պես, բացի գյուղատնտեսական արտադրանք տալուց, բերքատու բույսերի կենսաբանական փոխակերպումները այլևս նշանակալի չեն տնտեսական օգուտներ ստեղծելու հարցում և ապագա տնտեսական օգուտների ստացումը բացառապես պայմանավորված է դրանցից ստացվող գյուղատնտեսական արտադրանքով: Հետևաբար, մինչ հասունացումը, դրանք հաշվառվում են որպես սեփական ուժերով կառուցված հիմնական միջոցներ:
Բերքատու բույսերը հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները՝ համաձայն ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» ստանդարտի: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման, ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումները և կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումները՝ համաձայն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության:
Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը առանձին ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվները հասնում են իրենց արտադրական բերքատվությանը:

Բերքատու ծառերի գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետներն հետևյալն են.

Խաղողի որթ	45 տարի
Ծիրանենի	35 տարի
Դեղձենի	20 տարի
Խնձորենի	25 տարի
Ընկուզենի	50 տարի
Բալենի	32 տարի
Նշենի	50 տարի
Սալորենի	25 տարի

3.7 Ներդրումային գույք

3.7.1. Սահմանում

Ներդրումային գույքը գույք է (հող կամ շենք, կամ շենքի մի մաս, կամ և' հող, և' շենք), որը պահվում է Ընկերության կողմից վարձակալությունից եկամուտ վաստակելու կամ դրա արժեքի աճի, կամ էլ միաժամանակ այդ երկու նպատակներով, այլ ոչ թե՝
ա) արտադրությունում օգտագործելու, ապրանքների մատակարարման կամ ծառայությունների մատուցման, կամ վարչական նպատակներով օգտագործելու համար, կամ
բ) սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի համար:

3.7.2. Չափում

Ներդրումային գույքը սկզբնապես չափվում է իր ինքնարժեքով (սկզբնական արժեքով):
Գործառնության հետ կապված ծախսումները ներառվում են սկզբնական չափման մեջ: Գնված ներդրումային գույքի ինքնարժեքը ներառում է դրա գնման գինը և ուղղակիորեն վերագրելի ցանկացած ծախսում:
Ներդրումային գույքի միավորը որպես ակտիվ ճանաչելուց հետո, հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները:

3.7.3. Մաշվածություն

Ներդրումային գույքի միավորի մաշեցնող (մաշվածության միջոցով որպես ծախսում ճանաչման ենթակա) գումարը պարբերաբար բաշխվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում՝ կիրառելով մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:
Հողի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:
Ներդրումային գույքի օգտակար ծառայությունը արտահայտված է ժամկետով:
Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

Շենքեր՝ 20-55 տարի:

3.7.4. Վերադասակարգումներ

Գույքը որպես ներդրումային վերադասակարգելը կամ հակառակը տեղի է ունենում այն և միայն այն դեպքում, երբ փոփոխվել է դրանց օգտագործումը, որի վկայություններն են՝
ա) Ընկերության կողմից գույքի զբաղեցումը սկսելը. այս դեպքում ներդրումային գույքը վերադասակարգվում է որպես հիմնական միջոց,
բ) Ընկերության կողմից գույքի զբաղեցումն ավարտելը. այս դեպքում Ընկերության կողմից զբաղեցված գույքը վերադասակարգվում է որպես ներդրումային գույք:

3.8 Վարձակալված ակտիվներ

Կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Կնքված ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Ընկերությունը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- Պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացնելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Ընկերությանը,
- Ընկերությունն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Ընկերությունն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Ընկերությունն իրավունք ունի ուղղորդել, թե ինչպես և ինչ նպատակով ակտիվն օգտագործել ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչումը և չափումը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Ընկերության կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Ընկերությունը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Ընկերությունը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան:

Մեկնարկի ամսաթվին Ընկերությունը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք զեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից յկամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է զրոյի:
Ընկերությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Ընկերությունը որպես վարձատու

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն համադրելի ժամանակաշրջանի համեմատ չի փոփոխվել:
Որպես վարձատու Ընկերությունը դասակարգում է իր վարձակալությունները որպես գործառնական կամ ֆինանսական:
Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական, եթե այն փոխանցում է հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքի հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և օգուտները և գործառնական , եթե նշվածը տեղի չի ունենում:

Մինչև 2019թ. հունվարի 1-ը կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ֆինանսական վարձակալություն

Վարձակալական պայմանագրի բնույթը դիտարկելիս և որոշելու համար արդյոք այն փոխանցում է վարձակալության տված ակտիվի սեփականության իրավունքի հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և օգուտները, ղեկավարությունը կիրառում է դատողություն: Դիտարկվող առանցքային գործոնները ներառում են վարձակալական ժամկետի երկարությունը ակտիվի տնտեսական ծառայության ժամկետի հետ համադրությամբ, նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքը ակտիվի իրական արժեքի հետ համադրությամբ և այն հանգամանքը, թե արդյոք վարձակալական ժամկետի վերջում Ընկերությունը ստանալու է ակտիվի նկատմամբ սեփականության իրավունք:
Հողի և շենքերի վարձակալության դեպքում նվազագույն վարձավճարները սկզբում բաշխվում են վարձակալության բաղադրիչներին՝ դրանցից յուրաքանչյուրին բաժին ընկնող մասի իրական արժեքին համամասնորեն: Անյուհետև յուրաքանչյուր բաղադրիչը առանձին գնահատվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն դիտարկվելու հնարավորության տեսանկյունից՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ հողը սովորաբար ունի անորոշ տնտեսական ծառայության ժամկետ:
Ֆինանսական վարձակալությամբ պահվող ակտիվների մաշվածության մեթոդները և օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ծանոթագրություն 2՝3-ում:
Վարձավճարների տոկոսային տարրը հաշվեգրվում է շահույթին կամ վնասին վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ որպես ֆինանսական ծախս:

Գործառնական վարձակալություան

Մյուս բոլոր վարձակալությունները դիտվում են որպես գործառնական վարձակալություններ: Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով: Վարձակալության հետ կապված ծախսերը, ինչպիսիք են պահպանման և ապահովագրության ծախսերը, ծախսագրվում են իրականացման պահին:

3.9 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է, հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը ներառում է պաշարների ձեռք բերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է օգտագործելով միջին կշռված մեթոդը:

Կենսաբանական ակտիվներից փոխանցված գյուղատնտեսական բերքի սկզբնական արժեքը դա բերքահավաքի պահին իրական արժեքն է՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսերը:

3.10 Ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ երբ փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվները, բոլոր նշանակալից ռիսկերն ու հատուցումները:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնապես դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետագա չափումը ներկայացված է ստորև:

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների՝

- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր,
- ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարբեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի կատեգորիան համապատասխանում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և որը ցույց է տալիս, թե իրական արժեքի փոփոխության արդյունքում ստացվող օգուտներն ու վնասները պետք է ճանաչվեն համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, թե ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:
Ընդհանուր առմամբ, Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով վերջնահաշվարկի ամսաթվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման գնահատումն իրականացվում է առնվազն յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր ծախսերը և եկամուտները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ համապատասխանաբար «ֆինանսական ծախս» և «ֆինանսական եկամուտ» հոդվածներում:

I. Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշվող չեն ակտիվ շուկայում: Փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվելուց հետո հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ հանած արժեզրկման պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ, երբ առկա է օբյեկտիվ ապացույց, որ Ընկերությունը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, վճարման հետաձգումը և ժամանակին չվճարումը ցուցանիշ են այն բանի, որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեզրկված է:

Պահուստի մնացորդը ճշգրտվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ ծախսի կամ եկամտի ճանաչման միջոցով: Հաճախորդի հաշվի մնացորդից դուրս գրվող ցանկացած գումար նվազեցվում է առկա կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից: Բոլոր դեբիտորական պարտքերը, որոնց հավաքագրումը գնահատվում է անհավանական, դուրս են գրվում:

II Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցներ, բանկային հաշիվների մնացորդներ, որոնք ներկայացված են ֆինանսական ակտիվների «փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր» կատեգորիայում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են փոխառությունները, ինչպես նաև առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(հազ.դրամ)

Ֆինանսական պարտավորություններ	2023թ.դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարի	2022թ.դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարի
Ստացված փոխառություններ	1,017,457	970,103
Բանկային վարկեր	841,159	1,312,876
Երկարաժամկետ վարձակալության գծով պարտավորություններ	42,429	22,519
Պարտատոմսեր	212,775	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	38,625	58,977
Ընդհանուր ֆինանսական պարտավորություններ	2,152,445	2,364,475

I Փոխառություններ

Փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս:

II Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.11 Արժեզրկում

Հիմնական միջոցների

Մաշվող ակտիվները վերանայվում են արժեզրկման համար, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի զուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է դրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված են, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստը հաշվառվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությամբ: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար արժեզրկումից կորուստն ուղղակիորեն նվազեցվում է ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքից, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնց հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է կասկածելի պարտքի պահուստի միջոցով:

Բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի սեփական կապիտալի գործիքների, եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկման կորուստը նվազում է և նվազումը օբյեկտիվորեն կարելի է վերագրել արժեքի իջեցումից հետո տեղի ունեցած դեպքերին, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկման կորուստը հակադարձվում է՝ ճանաչելով համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն չափով, որ հակադարձումը չհանգեցնի ֆինանսական ակտիվի այնպիսի հաշվեկշռային արժեքի, որը գերազանցի այն ամորտիզացված արժեքը, որը կլիներ, եթե այդ ֆինանսական ակտիվի արժեքի իջեցման հակադարձման ամսաթվի դրությամբ արժեզրկում ճանաչված չլիներ:

3.12 Սեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով: Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

3.13 Շահութահարկ

Ընթացիկ հարկն իրենից ներկայացնում է տվյալ ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի (վնասի) գծով վճարման (փոխհատուցման) ենթակա շահութահարկի գումարը: Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկային պարտավորությունները (ակտիվները) պետք է չափվեն այն գումարով, որն ակնկալվում է, որ կվճարվի բյուջե (կփոխհատուցվի բյուջեից)՝ կիրառելով հարկերի դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ընկերության հետաձգված հարկերը (հետաձգված հարկային պարտավորությունները և հետաձգված հարկային ակտիվները) պայմանավորված են ժամանակավոր տարբերությունների (հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ) և չօգտագործված հարկային վնասը հաջորդ ժամանակաշրջաններ տեղափոխելու հետ: Ժամանակավոր տարբերությունների հետ կապված հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են օգտագործելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը՝ հիմնվելով ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակով օգտագործվող գումարների (հարկային բազայի) ժամանակավոր տարբերությունների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կիրառման մեջ կլինեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմնվելով հարկերի այն դրույքների վրա, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի դիմաց կարող են իրացվել չօգտագործված հարկային վնասները և փոխհատուցումները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այն չափով, որքանով այլևս հավանական չէ, որ դրան առնչվող հարկային օգուտները կիրացվեն:

3.14 Պետական շնորհներ

Պետական շնորհները ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ՝ ներկայացվելով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության պարտավորություններ բաժնում, այն պահին, երբ կա բավարար հավաստիացում որ կազմակերպությունը ստանալու է շնորհը և բավարարելու է դրան կից պայմանները:

Այն շնորհները որոնց հիմնական պայմանն է գնել, կառուցել կամ այլ կերպ ձեռքբերել երկարաժամկետ ակտիվ (ակտիվներին վերաբերող շնորհներ), սկզբնապես ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ, իսկ հետագայում ճանաչվում են շահույթ/վնասում ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում:

Այլ պետական շնորհները (եկամուտներին վերաբերող շնորհներ) սկզբնապես ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ, իսկ հետագայում ճանաչվում են շահույթ/վնասում սիստեմատիկ հիմունքով՝ համապատասխան այն ծախսումների ծախս ճանաչմանը, որոնց փոխհատուցման համար նախատեսված են:

Պետական շնորհները, որոնք տրամադրվում են ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որի նպատակն է տրամադրել անհետաձգելի ֆինանսական օգնություն, պետք է ճանաչվեն շահույթ/վնասում այն պահին, երբ դառնում են ստացման ենթակա>:

3.15 Պայմանագրերից հասույթ

Որոշելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է ճանաչել հասույթ, թե ոչ, Ընկերությունն առաջնորդվում է 5-քայլի գործընթացով.

1 Բացահայտել հաճախորդի հետ պայմանագիրը

2 Բացահայտել կատարման պարտականությունները

3 Որոշել գործարքի գինը

4 Բաշխել գործարքի գինը կատարման պարտականությունների միջև

5 Ճանաչել հասույթը, երբ կատարման պարտականությունը (ները) բավարարված են:

Հասույթը ճանաչվում է կամ ժամանակի մեջ որևէ պահին, կամ ժամանակի ընթացքում, երբ Ընկերությունը բավարարում է կատարման իր պարտականությունը՝ հաճախորդին փոխանցելով խոստացված ապրանքը կամ ծառայությունը:

Ընկերությունը ճանաչում է դեռևս չբավարարված կատարման պարտականությունների համար ստացված հատուցման դիմաց պայմանագրային պարտավորությունները և արտացոլում է այդ գումարները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես հաճախորդներից ստացված կանխավճարներ: Նման ձևով, եթե Ընկերությունը բավարարում է կատարման պարտականությունը մինչև հատուցման ստանալը, Ընկերությունը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչում է կամ պայմանագրային ակտիվ, կամ դեբիտորական պարտք՝ կախված նրանից, թե արդյոք հատուցման ժամկետը լրանալուց առաջ անհրաժեշտ է միայն որոշակի ժամանակ, թե այլ լրացուցիչ պայման:

Հասույթը գոյանում է հիմնականում՝

- բնական հյութերի, նեկտարների, կոնցենտրատների, պահածոյացված բանջարեղենի և մրգերի վաճառքից,
- ջեռուցման համակարգերի վաճառքից և տեղադրումից,
- բեռնափոխադրման ծառայությունների մատուցումից:

Ապրանքների վաճառք

Ֆիքսված գնով ապրանքների վաճառքից եկամուտը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ակտիվների վերահսկողությունը հաճախորդներին է փոխանցում, երբ ապրանքները հաճախորդին են հասցվում և

երբ հաճախորդի՝ ապրանքը չընդունելու վրա ազդող չիրականացված պարտականություններ առկա չեն: Հանձնումը կատարվում է, երբ ապրանքներն առաքվել են կոնկրետ հասցեով, մաշվածության և կորստի ռիսկերը փոխանցվել են հաճախորդին և այն դեպքում, երբ կա՛մ հաճախորդը գնման պայմանագրի համաձայն ընդունել է ապրանքները, կա՛մ էլ երբ Ընկերությունն օբյեկտիվ ապացույցներ ունի առ այն, որ ընդունման բոլոր չափանիշները բավարարված են: Փոխանցված ապրանքների հաշիվ-ապրանքագրերը ենթակա են վճարման հաճախորդից ստանալու պահին: Հասույթը ճանաչվում է այն գումարով, որն արտահայտում է այն կատարման պարտականությունը, որով Ընկերությունն ակնկալում է իրավունք ստանալ այդ ապրանքների հանդեպ:

Ծառայությունների մատուցում

Ընկերությունը ծառայություններ է մատուցում՝ համաձայն ֆիքսված գներով պայմանագրերի: Ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթը ճանաչվում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում, որի ժամանակ ծառայությունները մատուցվել են: Ֆիքսված գնով պայմանագրերի դեպքում հասույթը ճանաչվում է՝ հիմնվելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում փաստացի մատուցված ծառայության վրա, որպես մատուցվելիք ընդհանուր ծառայությունների մի մաս, քանի որ հաճախորդն օգուտները միաժամանակ է ստանում և օգտագործում:

Հասույթի և սկզբնական արժեքների գնահատականները կամ ավարտվող գործընթացի մասշտաբները վերանայվում են այն դեպքում, երբ հանգամանքները փոխվում են: Գնահատված հասույթում կամ սկզբնական արժեքներում կատարված աճը կամ նվազումն արտացոլվում են այն ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում, որի ընթացքում վերանայման կարիք առաջացրած հանգամանքները հայտնի են դառնում ղեկավարությանը: Ֆիքսված գնով պայմանագրերի դեպքում հաճախորդը ֆիքսված գումար է վճարում՝ հիմնվելով վճարման ժամանակացույցի վրա: Հաճախորդներին ամսական սկզբունքով հաշիվ-ապրանքագրեր են դուրս գրվում, իսկ կատարման պարտականությունը ենթակա է վճարման, երբ հաշիվ-ապրանքագիրը դուրս է գրվում:

3.16 Անընդհատության սկզբունք.

Ընկերությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստել է անընդհատության սկզբունքով:

4 Հիմնական միջոցներ

հազար դրամ

	Հող. շենքեր և շինություններ	Փոխանցող հարմարանքներ, մեքենասարքավոր., տրանսպորտային միջոցներ	Արտադրական և տնտեսական գույք, այլ և օգտագործման համար ոչ մատչելի ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,388,347	5,756,675	1,374,495	9,519,517
Ճշգրտում	-	(1,662)	(43,561)	(45,223)
Ավելացում	1,911	117,458	254,746	374,115
Ներքին տեղաշարժ	-	(17,063)	17,063	-
Օտարում և Նվազեցում	-		(117,210)	(117,210)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,390,258	5,855,408	1,485,533	9,731,199
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	662,559	4,108,345	547,122	5,318,026
Ճշգրտում	-	-	-	-
Տարվա ծախս	48,073	92,296	34,162	174,531
Ներքին տեղաշարժ		-	-	-
Նվազեցում		(18,878)	(11,332)	(30,210)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	710,632	4,181,763	569,952	5,462,347
Հաշվեկշռային արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,725,788	1,648,330	827,373	4,201,491
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,679,626	1,673,645	915,581	4,268,852

- ✓ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Հող, շենքեր և շինություններ» դասում ներառված են 565.671 հա ընդհանուր մակերեսով հողամաս՝ 929,460 հազար դրամ արժեքով (2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի. դրությամբ՝ 565.671 հա ընդհանուր մակերեսով հողամաս):
- ✓ Հիմնական միջոցներ դասում 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվառվում են 1,184,571 հազար դրամ սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներ, որոնք ամբողջությամբ մաշված են, (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,071,578 հազար դրամ սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներ):

Հիմնական միջոցների գրավի մասին ծանոթ. 14

Մաշվածության ծախսը բաշխվել է հետևյալ կերպ՝

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Արտադրական ծախսերին	151,908	192,107
Իրացման ծախսերին	15,835	13,727
Վարչական ծախսերին	6,788	16,531
Ընդամենը	174,531	222,365

Հիմնական միջոցների վերագնահատում

2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության հողերը, շենքերը և սարքավորումները ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով: Վերագնահատումն իրականացվել է լիցենզավորված անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Շուկայական արժեքը որոշվել է համեմատական և փոխարինման արժեքի (ծախսերի վերլուծության) մեթոդների հիման վրա:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ հողերի, շենքերի և սարքավորումների իրական արժեքները էականորեն չեն փոփոխվել:

Համեմատական մեթոդով հաշվարկելիս իրական արժեքը որոշվում է՝ հիմնվելով ներկա ժամանակաշրջանում նույն աշխարհագրական դիրքում գտնվող նման անշարժ գույքի վաճառքների տվյալների հիման վրա:
Փոխարինման մեթոդով հաշվարկելիս շուկայական արժեքը որոշվում է՝ հիմնվելով նման ակտիվի կառուցման համար անհրաժեշտ ընդհանուր ծախսերի վրա՝ հանած գնահատված մաշվածությունը, որը ներառում է գնահատման ամսաթվի դրությամբ ֆիզիկական, տնտեսական և ֆունկցիոնալ մաշվածությունները:

Եթե Ընկերության հողերը, շենքերը և սարքավորումները ներկայացված լինեին սկզբնական արժեքով հանած կուտակված մաշվածությունը, ապա 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրանց հաշվեկշռային արժեքները կկազմեին 2,690,435 հազար դրամ (2022թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,582,383 հազար դրամ):

5 Ոչ նյութական ակտիվներ

հազար դրամ

	Լիցենզիաներ, վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ	Համակարգչային ծրագիր	Բանաձևեր, մոդելներ, նախագծեր, բաղադրատոմսեր և փորձանմուշներ	Այլ և անավարտ ՈՆԱ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,333	7,938	5,225	15,895	35,391
Ճշգրտում	-	-	-	-	-
Ներխմբային վերադասակարգում	945	-	4,541	(5,486)	-
Ավելացում	320	-	-	4,482	4,802
Նվազեցում	-	-	-	(667)	(667)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,598	7,938	9,766	14,224	39,526
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում					
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,000	6,672	3,195	10,336	24,203
Ճշգրտում	-	-	-	-	-
Տարվա ծախս	411	534	393	1,630	2,968
Նվազեցում	-	-	-	(667)	(667)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,411	7,206	3,588	11,299	26,504
Հաշվեկշռային արժեք					
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,333	1,266	2,030	5,559	11,188
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,187	732	6,178	2,925	13,022

6 Բերքատու բույսեր

հազար դրամ

	Բերքատու ծառեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք		
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,050,499	1,050,499
Ավելացում	-	-
Օտարում և Նվազեցում	-	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,050,499	1,050,499
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում		
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	185,652	185,652
Տարվա ծախս	38,888	38,888
Նվազեցում	-	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	224,540	224,540
Հաշվեկշռային արժեք		
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	864,847	864,847
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	825,959	825,959

Այգիներում առկա պտղատու ծառերի վերաբերյալ քանակական տվյալները ներկայացված են ստորև.

Հազար դրամ

	Տարիքը 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2023թ.	2022թ.
Դեղձի տնկի	7-11 տարի	10,012	10,012
Ծիրանի տնկի	4-16 տարի	10,712	10,712
Խնձորի տնկի	7-10 տարի	18,650	18,650
Խաղողի որթ	9-13 տարի	55,690	55,690
Սև սալորենի	7-8 տարի	9,050	9,050
Կեռասի տնկի	7-13 տարի	3,750	3,750
Պիստակի տնկի	4 տարի	2,830	2,830
Այլ տնկիներ	2-15 տարի	2,768	2,768
		113,462	113,462

7 Հարկային ակտիվներ (պարտավորություններ)

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Նվազագույն շահութահարկ	-	-
Հետաձգված շահութահարկ	(385,363)	(361,442)
Ընդամենը	(385,363)	(361,442)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ

	2023թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	Ճանաչված սեփական կապիտալում	Ճանաչված ֆինանսական արդյունք	2023թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ				
Առնտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	3,948	-	(3,948)	-
Աշխատակիցներին փոխհատուցումների գծով	6,681	-	1,441	8,122
Հարկային վնաս	18,414		(18,414)	-
Պարտքային կորուստ	1,984	-	528	2,512
Տրված փոխառություններ	128	-	(128)	-
	31,155	-	(20,521)	10,634
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ				
Բերքատու բույսեր	78,691	-	(3,782)	74,909
Հիմնական միջոցների գծով	296,907	-	(3,338)	293,569
Ֆինանսական ներդրումներ	16,999	(506)	11,026	27,519
	392,597	(506)	3,906	395,997
Ընդամենը	(361,442)	506	(24,427)	(385,363)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ

	2022թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	Ճանաչված սեփական կապիտալում	Ճանաչված ֆինանսական արդյունք	2022թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ				
Առնտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	5,810	-	(1,862)	3,948
Աշխատակիցներին փոխհատուցումների գծով	5,052	-	1,629	6,681
Հարկային վնաս	38,519		(20,105)	18,414
Պարտքային կորուստ	1,156	-	828	1,984
Տրված փոխառություններ	543	-	(415)	128
	51,080	-	(19,925)	31,155
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ				
Բերքատու բույսեր	80,920	-	(2,229)	78,691
Հիմնական միջոցների գծով	316,935	-	(20,028)	296,907
Ֆինանսական ներդրումներ	6,857	(119)	10,261	16,999
	404,712	(119)	(11,996)	392,597
Ընդամենը	(353,632)	119	(7,929)	(361,442)

8 Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Հազար դրամ

	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Ավելացում	Նվազում	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Լիզինգ	39,329	27,500	-	66,829
Լիզինգի մաշվածություն	(8,950)	(4,894)	-	(13,844)
Ընդամենը	30,379	22,606	-	52,985

9 Պաշարներ

Հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հումք և նյութեր	282,797	311,854
Պատրաստի արտադրանք	577,320	580,385
Անավարտ արտադրանք	-	53
Ապրանքներ	275,629	265,554
Ընդամենը	1,135,746	1,157,846

Պաշարների գրավի մասին ծանոթ. 14

10 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	721,716	659,668
Տրված կանխավճարներ	144,216	217,667
Տրամադրված փոխառություն *	-	5,958
Այլ	8,532	2,436
	874,464	885,729
Դեբիտորական պարտքեր պետական բյուջեի հանդեպ	-	2
Ընդամենը	874,464	885,731

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի հավաքագրելիությունը որոշելիս հաշվի է առնվում պարտքի մարման ժամանակացույցի ցանկացած փոփոխություն՝ սկսած պարտքերի առաջացման պահից մինչև հաշվետու ամսաթիվը:

Ընկերության սպասվող պարտքային կորուստները գնահատվել է 11,024 հազար դրամ: Ապրանքների վաճառքի և ծառայությունների մատուցումից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքերի միջին տևողությունը գնահատվում է 45 օր: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

Տրամադրված անտոկոս փոխառություն

	Արժույթ		2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
ՀՀ քաղաքացի փոխկապակցված անձից	Հազ. Դրամ	Անվանական արժեք	-	6,671
		Չվաստական ֆինանսական եկամուտներ	-	(713)
			-	5,958

11 ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ՀԱՄԱՐԺԵՔՆԵՐ

Դրամական հոսքերի հաշվետությունում ներկայացված դրամական միջոցները և դրա համարժեքները ներառում են հետևյալը.

Հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հաշիվներ բանկում	12,548	70,037
Կանխիկ դրամ	899	37,549
Ընդամենը	13,447	107,586

12 Բաժնետիրական կապիտալ

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բաժնեմասեր	525,050	525,050
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չվճարված բաժնետիրական կապիտ	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բաժնետիրական կապիտալի զուտ գումար	525,050	525,050

Բաժնետերեր	Գումար
Էդիկ Ղազարյան	*500,000,000 ՀՀ դրամ*
Ռիփսիմե Կատուկյան	*25,050,000 ՀՀ դրամ*

Պահուստային կապիտալ

Համաձայն Բաժնետիրական ընկերությունների մասին ՀՀ օրենքի և Ընկերության կանոնադրության՝ Ընկերության բաշխման ենթակա գումարները սահմանափակվում են չբաշխված շահույթի մնացորդով, ինչպես նաև գրանցված է նաև Ընկերության՝ հրապարակման ենթակա ֆինանսական հաշվետվություններում:

Համաձայն օրենսդրության՝ Ընկերությունը պետք է ստեղծի պահուստ իր կուտակված շահույթի հաշվին, որը հավասար կլինի բաժնետիրական կապիտալի նվազագույնը 15 տոկոսին: Պահուստի նպատակն է ապագա կորուստների ծածկումը: Համաձայն կանոնադրության 9-րդ պարբերության Ընկերությունում ստեղծվում է պահուստային ֆոնդ ոչ պակաս, քան կանոնադրական կապիտալի 15 տոկոսը: 2023 թվականի դրությամբ այն կազմում է 78,758 հազար դրամ:

13 Վերագնահատման պահուստ

Վերագնահատման պահուստը առաջանում է հողի, շենքերի և սարքավորումների վերագնահատման արդյունքում: Վերագնահատված ակտիվների օտարման ժամանակ դրանց գծով վերագնահատման պահուստը հաշվեգրվում է ուղղակիորեն կուտակված շահույթին: Վերագնահատման պահուստը ներկայացված է սեփական կապիտալում՝ համապատասխան հետաձգված հարկերից դուրս:

14 Վարկեր, փոխառություններ և լիզինգ

14.1 Բանկային վարկեր

հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Երկարաժամկետ վարկեր	584,964	1,064,481
Չկրած տոկոսային ծախսեր ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով	(37,727)	(42,226)
	547,237	1,022,255
Կարճաժամկետ վարկեր	341,888	340,230
Չկրած տոկոսային ծախսեր ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով	(47,966)	(49,609)
	293,922	290,621
Ընդամենը	841,159	1,312,876

Բանկային վարկերը ստացված են ռեզիդենտ բանկերից

- ✓ *Ռեզիդենտ բանկեր*

	Արժույթ	%	Մարման տարի	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
ԲԱՆԿ [1]	ԱՄՆ դոլար	7.5%	2023	-	585,847
	ԱՄՆ դոլար	7.5%	2026	469,074	-
ԲԱՆԿ [2]	ԱՄՆ դոլար	9%	2022-2025	-	138,040
ԲԱՆԿ [3]	ԱՄՆ դոլար	8.5-9.34%	2025-2026	239,873	410,638
	ՀՀ դրամով	12%	2024-2025	132,212	178,351

Այլ տեղեկատվություն վարկերի մասին.

- ✓ ԲԱՆԿ [1]-ից ստացված վարկի ապահովման առարկա է հանդիսացել.
  1. ՀՀ, ք. Արմավիր, գ. Վանանդ հասցեով թվով 47 հողամասերի գրավ;
  2. ՀՀ, մարզ Արմավիր, համայնք Բաղրամյան, գյուղ Վանանդ, Երևանյան խճուղի թիվ 2 հասցեով անշարժ գույքի գրավ;
  3. ՀՀ, ք. Երևան, Նոր-Նորք, Քոչինյան փողոց, թիվ 5 հասցեով անշարժ գույքի գրավ;
  4. ՀՀ, ք. Երևան, Նոր-Նորք համայնք, Ա. Քոչինյան փող. թիվ 5 հասցեում գտնվող տարածքներում/պահեստ/ներ/ում առկա 500,000,000 ՀՀ դրամ արժողությամբ ընկերությանը պատկանող շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքի (կիսաֆաբրիկատներ, բնական հյութեր, ջեռուցման համակարգեր) գրավ;
  5. Էդիկ Ղազարյանի անձնական երաշխավորությունը՝ 2,829,618 ԱՄՆ դոլար գումարի չափով (պայմանագիր թիվ LGL20230133);
  6. Վահե Ղազարյանի անձնական երաշխավորությունը՝ 2,829,618 ԱՄՆ դոլար գումարի չափով (պայմանագիր թիվ LGL20230132);

- ✓ ԲԱՆԿ [2]-ից ստացված վարկի ապահովման առարկա է հանդիսացել Բանկի հետ 2018 թվականին կնքված Գլխավոր վարկային պայմանագրի շրջանակներում կնքված մեկ անշարժ գույքի հաջորդող գրավի (հիփոթեքի) պայմանագիրը և երեք Երաշխավորության պայմանագրերը: Ինչպես նաև Ընկերությունը դրամական պահանջների և/կամ այլ պարտքերի կատարման ապահովման նպատակով գրավ է դնում բանկային երաշխիքի և/կամ ակրեդիտիվի ապահովությամբ ապագայում ձեռքբերվելիք ներմուծված ապրանքները: Ապագայում ձեռքբերվելիք ներմուծված ապրանքների ցանկը սահմանվում է Վարկի տրամադրման պայմաններով կամ այլ պայմանագրով:
- ✓ ԲԱՆԿ [3]-ի հետ վարկային հարաբերությունները կարգավորվում են 2015 թվականին կնքված Հիմնական վարկային պայմանագրի շրջանակներում: Այդ Հիմնական պայմանագրի շրջանակներում կնքված բոլոր պայմանագրերը ապահովված են գրավով և կնքված են առանձին պայմանագրեր: ՀՀ կառավարության աջակցությամբ <Գյուղատնտեսական հումքի մթերումների (գնումների) նպատակով ագրովերամշակման ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման ծրագիր> շրջանակներում Բանկի և Ընկերության միջև կնքվել են զգալի քանակի վարկային պայմանագրեր: Սուբսիդավորման գումարը փոփոխական է:

14.2 Փոխառություններ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Երկարաժամկետ փոխառության համախառն գումար	1,164,277	941,544
Չկրած տոկոսային ծախսեր	(152,597)	(86,677)
	1,011,680	854,867
Կարճաժամկետ փոխառության համախառն գումար	6,064	122,998
Չկրած տոկոսային ծախսեր	(287)	(7,761)
	5,777	115,237
	1,017,457	970,104

Ներգրավված ցպահանջ և ժամկետային անտոկոս պայմանագրերը գրավով ապահովված չեն:

14.3 Ֆինանսական վարձակալություն

հազար դրամ	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ	47,272	27,970
Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության գծով	(5,373)	(5,451)
	41,899	22,519
Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս	530	-
Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության գծով	-	-
	530	-
	42,429	22,519

Ընկերությունը 2019 թվականին կնքել է «Ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի)» պայմանագիր ԲԱՆԿ [2]-ի հետ:

- ✓ Թիվ LAB18-00300501 պայմանագրով ձեռք է բերվել սարքավորում՝ 16,756 հազար դրամ ընդհանուր արժեքով: Տարեկան տոկոսադրույքը կազմում է 11 տոկոս: Պայմանագրի գործողության ժամկետն է 2027 թվականը:
- ✓ Ընկերությունը 2022 թվականին կնքել է «Ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի)» երկու պայմանագիր Վարկային կազմակերպության հետ: Թիվ ALC00388LO և ALC00399LO պայմանագրերով ձեռք է բերվել երկու Բելոռուս մակնիշի զյուղատնտեսական տրակտոր 21,000 հազար դրամ ընդհանուր արժեքով:
- ✓ Ընկերությունը կնքել է նոր «Ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի)» պայմանագիր Վարկային կազմակերպության հետ: Թիվ ALC00785LO պայմանագրով ձեռք է բերվել 168.3 կՎտ հոսանքի ֆոտովոլտային արևային համակարգ՝ 33,000 հազար դրամ ընդհանուր արժեքով:

14.4 Պարտատոմսերի թողարկում

- ✓ 2023թ-ի սեպտեմբերի 22-ին Ընկերությունը կնքել է պայմանագիր Բանկ [3] հետ Ընկերության անունից և նրա հաշվին, Ընկերության հանձնարարությամբ վարձատրության դիմաց մատուցել արժեթղթերի թողարկման, արժեթղթերի տեղաբաշխման և արժեթղթերի կարգավորող շուկայում առևտրային թույլտվության (ցուցակման) գործընթացի կազմակերպման ծառայությունների մատուցում: ՀՀ դրամով արտահայտված ոչ փոխարկելի, արժեկտրոնային, անվանական, ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերը թողարկվել են հետևյալ պայմաններով՝ դրամային պարտատոմսեր՝ առավելագույնը 504,987,972 ՀՀ դրամ: Արժեկտրոնային տոկոսադրույքը սահմանվել է 12.5 տոկոս, 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, մինչև 28 նոյեմբեր 2026 թվականը: 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տեղաբաշխվել է 211,479 հազար դրամի պարտատոմս: Հաշվեգրված տոկոսադրույքը կազմում է 1,295 հազար ՀՀ դրամ:
- ✓ 11 մարտ 2024 թվականին Ընկերությունը կնքել է պայմանագիր Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա ԲԲԸ-ի հետ անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմսերի առևտրի ցուցակում (Abond) հարթակում: Արժեթղթերի քանակը կազմում է 50 հազար հատ՝ 10 հազար ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

15 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	16,626	37,906
Հատուցումներ աշխատակիցներին	21,999	21,071
Վճարվելիք սոց. հատկացումներ	1,315	845
Կանխավճարներ հաճախորդներից	91,416	128,784
Հարկերի գծով պարտավորություններ՝ բացառությամբ շահութահարկի	15,448	12,922
Ընթացիկ պահուստներ	45,122	37,117
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-
Ընդամենը	191,926	238,645

Ապրանքների ձեռբերման գծով առաջացած պարտավորությունների մարման միջին տևողությունը կազմում է մեկ ամիս: Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

16 Հասույթ

հազ.դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Արտադրանքի իրացումից հասույթ	1,696,897	1,605,987
Ապրանքների իրացումից հասույթ	192,083	173,886
Աշխատանքների կատարումից հասույթ	14	420
Ծառայության մատուցումից հասույթ	45,316	57,167
	1,934,310	1,837,460

17 Վաճառքի ինքնարժեք

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վաճառված արտադրանքի ինքնարժեք	1,168,429	1,055,268
Վաճառված ապրանքների ինքնարժեք	113,218	131,259
Կատարված աշխատանքների ինքնարժեք	-	87
Ծառայության մատուցման ինքնարժեք	33,950	41,864
	1,315,597	1,228,478

18 Այլ եկամուտ

հազ դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Այլ պաշարների վաճառքից եկամուտ	33,773	57,294
Ներած պարտավորություն վարկերի գծով	-	-
Եկամուտներ տույժեր, տուգանքներից	136	828
Նյութական վնասի փոխհատուցումից եկամոտներ	-	1,010
Գույքագրմամբ հայտնաբերված արժեքներից եկամուտներ	368	1,772
Ծախսի փոխհատուցում	160,234	178,054
Արտարժույթի փոխանակումից եկամուտներ	3,781	2,070
Այլ	23,400	11,215
	221,692	252,243

19 Այգիների մշակման և պահպանման ծախսեր

հազ դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հատուցումներ աշխատակիցներին	65,261	28,250
Հիմնական միջոցների մաշվածության	66,702	77,389
Ոռոգման և ջրի ծախս	19,746	21,810
Նյութածախս	11,903	14,385
Այլ	1,393	2,537
	165,005	144,371

20 Իրացման ծախսեր

հազ դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հատուցումներ աշխատակիցներին	104,923	72,102
Հիմնական միջոցների մաշվածության, նորոգման և սպասարկման ծախսեր	17,358	14,917
Արտադրանքի, ապրանքների փաթեթավորման, պահպանման ծախսեր	4,300	2,667
Տրանսպորտի և ապահովագրության ծախսեր	64,502	79,193
Մարքեթինգի և գովազդի ծախսեր	8,649	4,080
Այլ	9,664	10,799
	209,396	183,758

21 Վարչական ծախսեր

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հատուցումներ աշխատակիցներին	64,715	62,820
Հիմնական միջոցների մաշվածության, վերանորոգման ծախսեր	10,992	20,600
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	4,290	5,644
Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր	1,660	1,803
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	3,187	3,884
Խորհրդատվական ծախսեր	10,249	2,060
Բանկային,ապահովագրության ծախսեր	2,188	3,099
Չփոխհատուցվող հարկերից ծախսեր	5,414	5,252
Այլ	1,709	2,043
	104,404	107,205

22 Այլ ծախսեր

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Այլ պաշարների օտարումից ծախսեր	35,964	41,410
Պաշարների արժեքի փոփոխությունից ծախսեր, դեբիտորական պարտքերի կորուստների գծով ծախսեր	11	9,771
Տույժեր, տուգանքներ, դատական ծախսեր	63	1,478
Արժեքների պակասորդներ և փչացումից կորուստներ	18,576	2,484
Հ/Մ պահպանման, լուծարման ծախսեր	233	41,255
Փոխհատուցելի բացակայությունների գծով ծախսեր	8,005	9,048
Այլ	35,111	30,973
	97,963	136,419

23 Ֆինանսական հոդվածներ

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Տոկոսային եկամուտներ	535	845
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից օգուտներ	146,252	181,580
Տոկոսային ծախսեր	(191,869)	(195,236)
Այլ ֆինանսական ծախսեր	-	-
	(45,082)	(12,811)

24 Այլ ոչ գործառնական շահույթ/վնաս

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունից եկամուտ	222,997	1,251,970
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունից ծախսեր	(335,104)	(872,402)
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտ	15,490	122,467
Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսեր	(13,878)	(109,719)
Ոչ ընթացիկ նյութական և ՈՆԱ վերաչափումից կորուստներ	-	(6,642)
Անհատույց տրված ակտիվներից ծախսեր	(3,710)	(3,777)
	(114,205)	381,897

25 Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	23,010	-
Հետաձգված հարկ	24,427	7,929
Ընդամենը	47,437	7,929

2023թ. Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը 18 տոկոս է (2022թ.՝ 18%):

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	166,599		727,292	
Շահութահարկի հաշվարկ սահմանված հարկային դրույքով	29,988	18.00	130,913	18.00
Չնվազեցվող / չհարկվող հոդվածներ	17,449	10.47	(122,984)	(16.9)
Հարկային վնասի ապաճանաչում				
Շահութահարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	47,437	28.47	7,929	1.1

26 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի և այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք համարվում են ընդունելի տվյալ հանգամանքներում:

Ընկերությունը կատարում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Հաշվապահական գնահատումները, սակայն, երբեմն չեն համապատասխանում իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Դեբիտորական պարտքերի և
կանխավճարների վերականգնում

Դեբիտորական պարտքերի մնացորդը ներառում է նաև պետական բյուջեի հանդեպ ունեցած դեբիտորական պարտքերը: Ղեկավարության համոզմամբ պետական բյուջեի հանդեպ ունեցած դեբիտորական պարտքերն ամբողջովին փոխհատուցվող են:

27 Պայմանական պարտավորություններ

27.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Այնուամենայնիվ, շուկայական ավելի խիստ ցնցումների պայմաններում Հայաստանի տնտեսությունը, ինչպես նաև Ընկերությունը կարող են ընկնել այդ ճգնաժամի ազդեցության տակ, ինչի հետևանքները կարող են լինել նշանակալի: Ընկերության վրա հնարավոր հետևանքները կարող են ներառել անվճարունակությունը, թուլացած հեղինակությունը, ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների ձեռքբերման հետ կապված դժվարությունները և այլն: Բոլոր այս խնդիրները կարող են հանգեցնել Ընկերության իրացվելիության անկման և, հետևաբար, առաջացնել անընդհատության խնդիրներ: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա տարակուսանքներն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքների վրա:

27.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում:

27.3 Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ պահանջում է մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք օրենքով լիազորված են առաջադրել տուգանքներ և տույժեր:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային պարտավորությունների գծով՝ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա:

27.4 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Ընկերությունը բավարարում է ՀՀ կառավարության պահանջները՝ կապված շրջակա միջավայրի հետ և չունի պարտավորություններ կապված շրջակա միջավայրի հետ:

27.5 Վերահսկողություն

Ընկերությունը վերահսկվում է երկու բաժնետերերի կողմից որոնց պատկանում է ընկերության բաժնետոմսերի 100 տոկոսը:

27.6 Իրավական հարցեր

Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման պահին դատական ատյաններում գտնվող հաշվեկշռի վրա էական ազդեցություն ունեցող դատական գործեր չկան:

27.7 Ընկերության հետ փոխկապակցված անձիք

- ✓ Ղազարյան Էդիկ Սմբատի-Հիմնադիր, Նոյան ՍՊԸ՝ /ՌԴ/ Հիմնադիր,
- ✓ Ղազարյան Վահե Էդիկի-Գլխավոր տնօրեն, Էկոներկ ՍՊԸ՝ Համահիմնադիր, Ագրիկո ՍՊԸ՝ Հիմնադիր,
- ✓ Ղազարյան Մերի Էդիկի-Գործադիր տնօրեն, Նովոտեք ՍՊԸ՝ Հիմնադիր,
- ✓ Լյուդմիլա Սարգսյան

27.8 Գործարքներ անձնակազմի հետ

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում հաշվարկվել է հետևյալ վարձատրությունը՝

հազար դրամ

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ՝	63,716	63,200

Հիմնական անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում հաշվարկվել է հետևյալ վարձատրությունը՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ	386,600	357,337
Արձակուրդային	33,420	20,291
Պարգևատրումներ	14,263	12,879
Ապահովագրություն/ գործաուի կողմից	-	-
Կուտակային ֆոնդին հատկացումներ	-	-
Այլ	2,917	3,124

28. Ֆինանսական գործիքներ

28.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության դրույթներ.

Ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և բաժնային գործիքների յուրաքանչյուր դասի համար կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, ընդունված մեթոդների մանրամասները և եկամուտների ու ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են Ծանոթագրություն 3-ում:

Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաներ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդները բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

Ֆինանսական ակտիվներ

(հազ.դրամ)

	2023թ.դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարի	2022թ.դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարի
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		
Տրված փոխառություններ	-	5,958
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	721,716	659,668
Բանկային ավանդներ	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, բացառությամբ՝ դրամարկղի մնացորդի	12,548	70,037
Ընդհանուր ֆինանսական ակտիվներ	734,264	735,663

Ֆինանսական պարտավորություններ

(հազ.դրամ)

	2023թ.դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարի	2022թ.դեկտեմբերի 31-ի ավարտված տարի
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ		
Ստացված փոխառություններ	1,017,457	970,103
Բանկային վարկեր	841,159	1,312,876
Երկարաժամկետ վարձակալության գծով պարտավորություններ	42,429	22,519
Պարտատոմսեր	212,775	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	38,625	58,977
Ընդհանուր ֆինանսական պարտավորություններ	2,152,445	2,364,475

27. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ընկերությունը ենթարկվում է ֆինանսական գործիքների հետ կապված տարբեր ռիսկերի: Ռիսկերի հիմնական տեսակներն են շուկայական ռիսկը, վարկային (պարտքային) ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը: Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվների ակտիվ առևտուր չի իրականացնում սպեկուլյատիվ նպատակներով և չի գրում օպցիոններ:
Ամենաէական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, նկարագրված են ստորև:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման արդյունքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես արժութային ռիսկի, որը բխում է ինչպես իր գործառնական, այնպես էլ ֆինանսական գործունեությունից:
Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ շուկայական գների փոփոխությունները, ինչպիսիք են արտարժույթի փոխարժեքները, տոկոսադրույքները, բաժնետոմսերի գները, կազդեն Ընկերության շահույթ կամ վնասի և ֆինանսական գործիքների արժեքների վրա: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը պահպանել ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ օպտիմիզացնելով հատույցը: Ընկերությունը իր շուկայական ռիսկերը չի հեջավորում:

Արտարժութային ռիսկին ենթարկվածությունը
Արժութային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկված է արտարժութային ռիսկին արտարժույթային վարկերի, փոխառությունների և արտարժութային դրամական մնացորդների գծով:

Արտարժութային ռիսկին ենթարկվածությունը

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հավանաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Ընկերությունը ենթարկում է արտարժութային ռիսկի, նկարագրված են ստորև, արտահայտված հայկական դրամով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ամսաթվի փոխարժեքով:

Ֆինանսական ակտիվներ

(հազ.դրամ)

	31.12.2023թ	31.12.2022թ
Տրված փոխառություններ	-	-
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	544,618	518,070
Բանկային ավանդներ	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, բացառությամբ՝ դրամարկղի մնացորդի	5	2,236
	544,623	520,306

Ֆինանսական պարտավորություններ

(հազ.դրամ)

	31.12.2023թ.	31.12.2022թ
Ստացված փոխառություններ	922,600	944,245
Բանկային վարկեր	708,873	1,133,885
Երակարաժամկետ վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	466	21,679
Ընդհանուր ֆինանսական պարտավորություններ	1,631,939	2,099,809
Զուտ արդյունք	(1,087,316)	(1,579,503)

Տարվա ընթացքում կիրառված միջին փոխարժեքներ:

Դրամով	**Միջին փոխարժեքներ**		**Հաշվետու ամսաթվի փոխարժեք**	
	2023	2022		
	12 ամիս	**12 ամիս**	**31.12.2023թ**	**31.12.2022թ**
1 Դոլար	392.46	435.87	404.79	393.57

բ) Վարկային (պարտքային) ռիսկ

Վարկային ռիսկը հաճախորդի կամ այլ գործընկերոջ կողմից իր պարտավորությունները չկատարելու հետևանքով Ընկերության կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու ռիսկն է: Այս ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության վրա առաջանում է տարբեր ֆինանսական գործիքներից, ինչպիսիք են դեբիտորական պարտքերը, փոխառությունները և այլն: Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքներով.

(հազ.դրամ)	2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.
Ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքներ		
Դեբիտորական պարտքեր	721,716	659,668
Տրամադրված փոխառություններ	-	5,958
Բանկային ավանդներ	-	-
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	12,548	70,037
	734,264	735,663

գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը իրենից ներկայացնում է այն ռիսկը, երբ ընկերությունը չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները:
Ընկերության քաղաքականությունը ներառում է իրացվելիության կառավարման զգուշավոր քաղաքականություն, որը նախատեսում է դրամական միջոցների եւ բանկային հաշիվների մնացորդների, ինչպես նաեւ բարձր իրացվելի ակտիվների բավարար քանակ՝ ժամանակին պարտավորությունների համար բոլոր վճարումները ապահովելու համար:

Իրացվելիության ռիսկը գնահատելիս և կառավարելիս Ընկերությունը հաշվի է առնում ֆինանսական ակտիվներից դրամական միջոցների հոսքերը, մասնավորապես, դրամական միջոցներից և դեբիտորական պարտքերից: Ընկերության դրամական և առևտրային դեբիտորական պարտքերը զգալիորեն գերազանցում են պահանջվող ընթացիկ դրամական միջոցների արտահոսքի պահանջները: Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերից պայմանագրային դրամական հոսքերը մարվում են 30 օրվա ընթացքում:

28 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալն այնպես, որ տեսանելի ապագայում կարողանա շարունակել իր գործունեությունը, միաժամանակ փորձելով առավելագույնի հասցնել շահույթը բաժնետիրոջ համար:
Ընկերության կապիտալը բաղկացած է սեփական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը և կուտակված շահույթը:
Ընկերության ղեկավարությունը գնահատում է Ընկերության կապիտալի պահանջները՝ ապահովելու ֆինանսավորման կառուցվածքի ընդհանուր արդյունավետությունը և խուսափելու չափից ավելի վարկավորումից (լեվերինգից): Սա հաշվի է առնում Ընկերության ստորադաս պարտքի տարբեր դասեր: Ընկերությունը կարգավորում է կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ՝ ելնելով տնտեսական միջավայրի փոփոխություններից և ակտիվների հետ կապված ռիսկերից: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ կատարելագործելու համար Ընկերությունը հնարավորություն ունի փոխել բաժնետիրոջը վճարված շահաբաժինների չափը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետիրոջը, թողարկել նոր բաժնետոմսեր կամ վաճառել ակտիվներ՝ պարտքը նվազեցնելու համար:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի համար Ընկերության կապիտալի ճշգրտումներ կատարող գումարները հետևյալն են.

(հազ.դրամ)	2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2022թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդհանուր փոխառություններ, վարկեր, ֆին.վարձակալություն, պարտատոմսեր	2,113,820	2,305,498
Հանած՝ մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	(13,447)	(107,586)
Զուտ փոխառություններ, վարկեր և ֆին.վարձակալություն	2,100,373	2,197,912
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	4,470,356	4,353,482
Պարտքի և սեփական կապիտալի հարաբերակցություն	0.47	0.50